

Uztaroa

• JOAQUIN NAVARRO ESTEVAN •
[MAGISTRATUA]

Albert Camusen gogoetak dira: «Historiaren denbora ez bada- go uztaroz eginda, historia itzal igarokor eta anker bat baino ez da, eta gizakia ez da hartako zati. Historia horri lotzen zaiona ez zaio ezeri ematen eta, aldi berean, ez da ezer. Baina bizi den denborari, aldezen duen etxeari, beretarren duintasunari lotzen zaiena, hori lurrari ematen zaio, eta bere uzta jasotzen du, zeina berriz ere erein eta elikatu egiten baitu». Geure bekatuetak Zeltiberia honetan, botereko jende gehiegik eta bote- redun gehiegik inola ere ez dute nahi histo- riaren denbora eta uzta biltzekoa batera gerta- tzea. Jende gehiegik ez du ulertu nahi etorki- zunarekiko benetako eskuzabaltasuna gaur egun dena ematea de- la. Jende gehiegik, ohi- keriak eta geldikeriak obsesionatuta, etsai- tzat hartzen ditu berri- tasuna, bizirik dagoe- na, aldatu nahia, giza- kiari, haren etxeari, lurrari eta hurbilekoei zor zaien begirune sa- kona. Jende gehiegik bazter uzten ditu kontraesan sortzaileak, eta edozein *desordena* kondenatzen du, inola ere ulertu gabe ordenak, berez hel- burutzat hartuta, makaldu egiten duela gizakia bere funtsezko ahalmenean, mundua eta bere burua aldatzeko ahal- menean, alegia. Eta, orobat, ez dute uler- tzen bizitzak ordena sortzen duela, baina ordenak ez duela bizitzarik sortzen.

Beldur izugarria diete demokraziari eta askatasunari. Pentsamendu baka- rrarentzat, jokabide politikoki zuzena- rentzat, betiere hobe da geldikeriaren ne- krosia askatasunaren ekaitzak baino. Iazko irailaren 16 hartan ETak su-eten mugagabe eta baldintzarik gabearen bonba jaurti zuenean, Espainiako klase politikoa gehien-gehienek aurpegi txar- ra jarri zuten. Hobeto bizi ziren indarke- ria armatuarekin, gerra zikinarekin, mo-

ta bateko zein besteko terrorearen ohike- riarekin. Bozkarioz betetzen zituen pen- tsatzeak presente bera errepikatuz etor- kizun hobearen alde ari zirela borroka- tzen, bakearen uztarekin batere zerikusirik ez zuen historia-denbora ba- ten alde. Indarkeria eta gerra, gerraren eta indarkeriaren aurka. Haiek ziren *in- darkeria legitimoaren* monopolistak. Besteak terroristak ziren. Betikoa. Alfon- so Sastrek dioen bezala, aberatsen terro- rismoa gerra da, eta txiroen gerra terro- rismoa.



*Beldur izugarria
diote demokraziari.
Pentsamendu
bakarrarentzat hobe
da geldikeriaren
nekrosia
askatasunaren
ekaitzak baino*

Nahiago zuten iruzu- rrezko menia bat, in- darkeria armatuaren etenaldi huts bat. Ur- tebete ere ez zuela iraungo segurtatu zu- ten, eta, orobat, me- niaren ondoren *fronte nazionalistak* ETA or- dezkatuko zuela politi- koki, baina ETak zu- zenduko zuela. Azna- rrek ia hiru hilabete behar izan zituen eta- kideekin harreman ofi- zialak izatea *baimen- tze*ko. Elkarrizketa bat bera ere ez maiatza ar- te. Ez adiskidetzeko

keinurik, ez bake ekimenik. Hitz harro- ak, kea eta harria. Lelo bat errepikatzen da botereguneetan: bakea presoen truke. Keinu politiko bat bera ere ez. Aldaketa estrukturalik ez. Ez eta lurraldetasunik, autodeterminaziorik, identitate naziona- lik edo burujabetzarik ere. Ezertxo ere ez. Agintea, zurruntasuna eta denik eta erretorikarik handiena, Canovasek Ku- bako independentistak *garaitzeko* erabili zuen doktrina bera. Euskal presoak ez zi- ren *preso politikoak*, baina ezohiko trata- mendua ematen zaie, bahituena. Haien- tzat ez dago ohiko gradu aldaketarik, bal- dintzapeko askatasunik, edo eritasun larriagatik kartzelatik ateratzerik. Haientzat ez du balio presoak bere herri- tik edo familiatik ahalik eta hurbilen egon behar duelako arauak. Baina preso komunak dira. Teologia maiorista hunki-

garria da: neurriak ez dira guztientzat hartuko, banan-banan baizik. Baina me- nia behin betikoa bada, aldaketak izango dira kartzela-politikan. Hipokrisia eta zi- nismoa. Presoak dira sistema honen tru- ke-baliorik onena; izan ere, sistemak, be- re arauak berak baztertuta, Estatu-arra- zoiaren zimentarri bihurtzen baitu zigor askatasun gabetzaileak betearazteko erregimena.

Lizarrako itunaz geroztik, euskal na- zionalismoa setakeria, integrista, arrazakeria eta satanismoa da. Naziona- lismo espainola beste zerbait da: aber- tzaletasuna, Estatu-zentzua, europaza- letasuna, otanismoa eta usakoen inpe- rioan sartzea. Herenegungo aliatuak betiko etsaien konplize bihurtu dira. Li- zarra infernua eta Euskadiko demokra- ziaren hilobia da. Euskal Herriko Udale- rrien Biltzarra, orobat, euskal nazioa be- re Estatura iristeko abiaburua. Bitartean, kleptokrazia sistematik zehar hedatzen da, eta Estatu-lapurretak, Es- tatu-torturak, Estatu-gezurak eta Esta- tu-ergelkeria oraindik ere ohikoak dira. Alderdi-oligarkiak Estatu-harrapakinak bereganatu nahirik beren gogara dabil- tzan honetan, oso seriozki diote HB edo EH ez direla erakunde demokratikoak, eta ez dutela merezi alderdi-Estatuaren mintzakide izatea, ez eta bidegabekeria- jauregia ere.

Horrek guztiak ezkortasunera eta ma- lenkoniarik beltzenera bultzatzen duen arren, beharrezkoa da arrazoiaren eta askatasun grinaren indarrean konfian- tza izatea. Geure egin behar ditugu Angel Gonzalezen hitzak: «Baina oraindik ezer ez da behin betiko / bihar aurrera egitea erabaki dut / eta aurrera egingo dut; / bihar prest nago pozik egoteko / bihar maitatuko zaitut goiz / eta arratsalde / bihar ez da izango Jainkoak nahi duena». Euskadiko gizon-emakumeek eta Estatu osoko fede on eta borondate hobeko jen- deak nahi dutena izango da. Espero bai- tute, guztiaz ere, eta akatsez akats, aur- kitu egingo dugula sura eta uztara dar- man bidea.

• Erredakzioan itzulia

hirusta...

XABIER ALDAY

Eskerrak amari

Espainiako telebista kate publiko zein pribatuek programazio berriaren aurkezpen galak egiten dituzte egunotan. Normalean, une horretan jendearen ahotan dabilztan aurpegi famatuei ordaintzen diete auditorioaren

aurreko eserlekuetan irribarretsu agertzeko, baina guztiok ikuskizun penagarritzat ditugu. Hala ere, gutxik galtzen dute



kameren aurrean edo prentsan zer esana sortzeko aukera, horregatik, eta besteak beste Kursaal artifizial bezain garestiari zertarako balio duen asmatu behar zaiolako, merezi zuen *Goenkale*-ren 1.000. atalak ospakizunik. Zinemaldiaren ajea pasagabea, ezin glamurra falta txoritxoaren ninian. Besteak beste Ibarretxe, Garmendia eta Sudupek, zer egiten duten jakingo ez dugun beste hainbat funtzionarioekin(?) batera, ustezko solemnitare ikutua eskaintzen zuten, Perurenaren ondoan.

Goenkale 1.000. atalak telesailaren kalitateaz baino ikusleko kopuruaz dio ezer, milaka milioika eulik kaka jaten dutelako ez gara gu beste horrenbeste makurtuko. Oraindik ez digu inork azaldu zer onura ekarri dion Euskal Antzerkiari, edo zer baliabide berriz jantzi gaituen, ahozkoan inork erabiltzen ez dituen «ditiat» eta «ditinat» batzuekin batera. Euskararen Normalkuntza Planaren barruan ulertu beharko dugu.

Hau da euskaldunok dugun telebista publikoaren modeloa, baina tontoen artean tontoenak izanik ere, hau al da merezi dugun telebista? Inorekin zorretan gaude edo hain gaiztoak izan gara?

...hemeroteka



Guraso

[TXILLARDEGI]

Hizkuntza ohartxo bat gaurkoan.

Amurizak jarri dit *punttua*. Eta, hasi aurreretik, erabat ados nai- zela esan behar dut.

Baina erdal esakerak eta erdal fonetika (eta erdal hiztegia, eta erdal abar) muinetaraino sar- tu zaizkigun honetan,

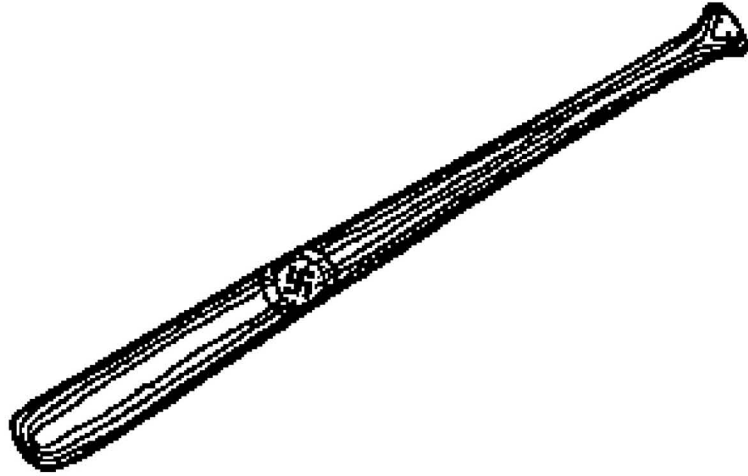
hizkuntza jatortasuna- ren alde agertzeko... au- sardia apur bat behar da! Eta apur bat baino gehiago ere bai.

Euskaldun petoek «gure aita» esaten dute, bai, eta ez «nire aita», gure poeta handi bati behin hori itzuri bazi- tzaion ere.

(...)Hain zuzen ere, oso ezaguna da «guraso» euskal hitzaren berezi- tasuna. Erdara asko- tan, Europako gehiene- tan «guraso» hitzari jato- rriz «aita» hitza datxekio (*padres; parents, fran-*

tsesez eta ingelesez). Eta ez «gu» lehenengo pertsonaren izenordetik eratorritako «guraso» hori.

(...) «Nire aita» horre- tan erdaratikako inter- ferentzia baten aurrean gaudela garbi dago. Eta erakuskaririk garbiena askotan entzun ohi den sasi-euskarakada hau da, hain zuzen, beste muturrean oratua: «*mis aitas no vendrán con nosotros*» (!!!). Nik dakida- la, eta erdaldunek bar- ka nazatela, aita baka- rra dugu denok... (...)



made in Austria

EL ROTO / EL PAIS